

РОМАН ЗАВАДОВИЧ

*ДЗВІНКИ
СВ. МИКОЛАЯ*

(З святим Миколаєм світ об'їжджаєм)

СЦЕНІЧНА КАРТИНА

ВИДАВНИЦТВО "НАШИМ ДІТЯМ"
ОБ'ЄДНАННЯ ПРАЦІВНИКІВ ДИТЯЧОЇ ЛІТЕРАТУРИ
Нью-Йорк Р. Б. 1954 Торонто

РОМАН ЗАВАДОВИЧ

*ДЗВІНКИ
СВ. МИКОЛАЯ*

(З святим Миколаєм світ об'їжджаєм)

СЦЕНІЧНА КАРТИНА

ВИДАВНИЦТВО "НАШИМ ДІТЯМ"
ОБ'ЄДНАННЯ ПРАЦІВНИКІВ ДИТЯЧОЇ ЛІТЕРАТУРИ
Нью-Йорк Р. Б. 1954 Торонто

BASILIAN PRESS — TORONTO, CANADA

Дієві особи:

св. Миколай, ангели, діти з України, чортик.

Сцена представляє шлях. По той бік шляху дерева й кущі в інею. У глибині сцени витикається з-між кущів передня частина вантажного авта. Біля керми сидить АНГЕЛ-ВОДІЙ, вище нього з площадки виглядає кілька голівок ангелів. Перед автом лежить ЧОРТИК, підклавши під голову в'язку прутів. АНГЕЛ-ВОДІЙ раз-у-раз трубить.

АНГЕЛИ: Що сталося? Чому не їдемо?

АНГЕЛ-ВОДІЙ: Хтось лежить на дорозі, і нікуди проїхати. (Виходить із своєї будки. Одночасно з площадки зіскакують 1-Й і 2-Й АНГЕЛИ і обережно підходять до сонного чортика).

1 АНГЕЛ: Та це ж чортик! Мабуть, дізнався про зустріч дітей з святим Миколаєм, вибрався з пекла в мандрівку, заблуdiv і, зморений далекою дорогою, заснув.

2 АНГЕЛ: Та й хропе ж здорово, мов мотор

гуде! Треба його збудити, бо в нас часу мало.

АНГЕЛ-ВОДІЙ: Чортику, вставай! (Смикає чортика за хвоста.) Прочумайся, чортику! Чуєш? (Знизує плечима.) Спить, мов забитий!

1 АНГЕЛ: Стривайте, я маю на нього спосіб: у мене свячена вода! (Іде до авта і приносить кропильницю з кропилом.) Цим кропилом я не раз відгонюю нечисту силу від дітей, щоб їх на зло не підмовляла. (Кропить чортика.)

ЧОРТИК (схоплюється): Ов, запекло! (Чіхається в покроплене місце.) Що це? Де я?

АНГЕЛ-ВОДІЙ: На самій середині вулиці, добродію. Невже ти хочеш, щоб тебе авто переїхало і зробило з тебе паляницю?

ЧОРТИК (злякано): О, нехай мене пекло боронить!

1 АНГЕЛ: Більше не лягай спати на дорозі!

ЧОРТИК: Та отут же дорозі й кінець! Дивіться — ось заслона, а там — діти. Куди ж вам ще їхати?

1 АНГЕЛ (підходить на край сцени і розглядається по залі): Та не вже? Чи це ви, діти, прийшли зустрічати святого отця Миколая?

(Діти на залі відповідають грімким "так")

1 АНГЕЛ: Коли так, то ми дуже раді. Вітаю вас, добрі й чемні друзі! (Вертається до ангелів.) Ось бачите, ми вже приїхали, куди слід. Сюди має загостити святий Миколай. Тепер, сестрички, одні станьте біля авта, а другі подавайте з площадки подарунки. Мусимо їх швидко перекласти в кошики.

АНГЕЛИ: Гаразд. (Приносять коші і забираються до роботи).

ЧОРТИК (узявся в боки і придивляється): Х-м! Це ви так багато подарунків привезли дітям?

АНГЕЛИ: Еге ж!

ЧОРТИК (свиснув): Так багато?!... Вантажним авто!.. Аж дивно, що ще стільки дітей було чемних... (Махнув рукою.) Але я не журюся! Я маю також своїх приятелів. (Обертається до залі.) Чи правду я кажу, діти? Івасику, Андрійчику, чому ж мовчите? Не ховайтесь за мамині плечі — я вас і так пронюхав!

1 АНГЕЛ: Цікаво, які подарунки ти приніс своїм приятелям, чортику.

ЧОРТИК (підіймає в'язанку пруття): Прутики! Як думаєте, вистане?

2 АНГЕЛ: А може б ти нам, чортику, поміг розвантажувати авто? Бачиш, скільки в нас роботи, а ти стоїш без діла.

ЧОРТИК (закидає в'язку на плечі): Вибачайте, я до праці не привик. Це нездорово! От, краще піду пошукаю гарячої печі — вскочу трохи погрітися, бо змерз.

1 АНГЕЛ (показує кропило): А, може, хочеш ще трохи о-цього? Загріє краще, ніж найгарячіша піч.

ЧОРТИК (вибігаючи): О, ні, ні! Дуже дякую! (Відзивається лагідна музика, і при її супроводі ангели, працюючи, співають):

Привозим хороші гостинці
Марусі, Ганнусі, Галинці,
Везем подарунки чудові
Грицькові, Петрові, Юркові.

Для вас це, дівчата й хлоп'ята,
За пильну науку заплата —
За те, що ви працю любили,
До церкви побожно ходили.

Святий Миколай, любі друзі,
Обділить усіх по заслугі,
Бо любить Дідусь наш святий
Слухняних і добрих дітей.

1 АНГЕЛ: От, кінець роботі! Тепер тільки слухаймо, коли відізветься дзвоник. Як почуємо дзвоника, то це буде знак, що починають сходитися ангели, помічники святого Миколая. (Чути дзвоника) Цитьте! Чуєте? Дзвоник!

2-ГИЙ АНГЕЛ (дивиться за лаштунки): Так, це надходять ангели.

3 і 4 АНГЕЛИ (входять): Хвала Господеві!

АНГЕЛИ: Хвала Йому повіки! А що, сестри, далеко бували? Де тепер святий Миколай?

3 АНГЕЛ: Від сірого Північного моря аж по Альпи, гори високі, ми землею німецькою мандрувати, дітей українських у таборах, містах і селах відвідували.

4 АНГЕЛ: Святий Миколай дарунки їм давав, а ми йому помагали. Боже, яка то була втіха! Діти раділи-приговорювали: "Святий Миколай про нас на вигнанні пам'ятає!"

3 АНГЕЛ: Складали руки і голосно гуртом молилися "Отче наш", а святий дідусь їх по головах гладив, примовляючи: "Добрі діти, своєю рідною молитвою Господа прославляють". А потім інших ангелів покликав і в англійську землю подався,

бо й там проживають українські діти.

(Дзвоник)

5 і 6 АНГЕЛИ (входять)

5 АНГЕЛ: Ми в Англії та в Бельгії з святим Миколаєм побували, а потім шляхом через Францію до міста Трієсту поступили. В Парижі і Лієжі радісну зустріч з українськими дітьми мали. Вітали діти святого Миколая віршами хорошими. Пригортав святий їх голівки до себе і лагідно промовляв: "Добрі діти, своєї рідної прадідівської мови не забули".

АНГЕЛИ: А де ж тепер святий Миколай?

5 АНГЕЛ: Потім святий у далеку Австралію, за сто гір і за сто морів подався.

(Дзвоник)

7 і 8 АНГЕЛИ (входять)

7 АНГЕЛ: Ми в далекій Австралії бували, святому Миколаєві помагали. В Сідней, в Канберрі і в Перті — всюди діти вітали піснею святого Миколая.

8 АНГЕЛ: А святий Дідусь їх по головах гладив і говорив: "Добрі діти, своєї рідної пісні не забули". Роздав дарунки і понад бездонні моря-океани в Аргентину помандрував.

(Дзвоник)

9 і 10 АНГЕЛ (входять)

9 АНГЕЛ: Словами не розказати, письмом не списати, яку втіху мали українські діти в Аргентині, в Бразилії, в Венесуелі, коли до них загостив святий Миколай. Прийшли вони в сорочках вишиваних, у стяжках і коралях червоних, зацвіли, мов польові маки в пшениці. Пригортав святий їх голови до себе і хвалив-похваляв: "Добрі діти, рідних своїх звичаїв предківських не занехали!"

АНГЕЛИ: Де ж тепер святий Миколай?

10 АНГЕЛ: В Україну помандрував. Ангели його провожають, колючі драти на границі розгинають, у замерзлі віконця пальцями стукають, дитячі серденька потіхою-розрадою загрівають...

9 АНГЕЛ: А святий Миколай їх до своїх грудей пригортає і за вірність Богові, Церкві та Рідній Землі благословляє, словами промовляє: "Славні діти, гідні батьків-героїв — Бог вас не забуде, Мати Божа вам допоможе".

(Дзвоник)

11, 12, 13 і 14 АНГЕЛИ (входять)

11 АНГЕЛ: Вітайте ангели, Божі післанці!

АНГЕЛИ: Вітайте! Звідки Бог провадить?

12 АНГЕЛ: Ми з далекої України приходимо, в землю американську (або канадійську) святого Миколая приводимо.
(Відзиваються дзвони, музика і чути здалека спів хору).

АНГЕЛИ (схрестивши руки на грудях, схиляються в глибокім поклоні).

СВ. МИКОЛАЙ (піднімає руку і благословить усіх, що на залі): Нехай Боже благословення буде на вас! Дорогі діти, цієї ночі я по всьому світі бував, дітей в Україні і далеко від рідної України відвідав і обдарував. Тисячі до мене ручки простягали, сльози пальчиками втирали, важкі питання мені завдавали.

АНГЕЛИ: Які питання, Пресвятий Отче?

11 АНГЕЛ: Ті, що далеко від України живуть, питалися: "Коли, коли, Дідусю-Чудотворче, буде можна бодай вістку в Україну подати?"

12 АНГЕЛ: Вони говорили: "Коли нам буде можна до дідуся-бабусі на рідну землю в гостину приїхати?"

13 АНГЕЛ: Вони казали: "Коли нам буде можна Рідний Край власними очима оглядати?"

14 АНГЕЛ: Вони молилися: "Даруй, Боже,

волю країні батьків наших!"

СВ. МИКОЛАЙ: Я їм сказав: "Працуйте, вірте, любіть і сподівайтесь! Бог не залишить вас!"

11 АНГЕЛ: А потім ми помандрували в Україну, сніговими заметами сповиту, колючими дротами задротовану...

12 АНГЕЛ: Ми прийшли в церкву, що була під землею. Там батьки-матері і їх діти Богові крадькома молилися, щоб не бачив безбожний ворог.

СВ. МИКОЛАЙ: Тисячі до мене ручки простягали, сльози пальчиками втирали, важке питання мені завдавали. Ось я покажу вам їх, тих вірних дітей України, що перед ворогом голови не схилили, що Бога з серця собі вирвати не дали. (Підносить руку, світло на сцені гасне. Сяйво рефлектора зосереджується на групі дітей в вишиваних скромних сорочинках, що з'являються, мов живий образ, у глибині сцени, на закритому підвищенні. Відзивається музика "Боже, вислухай благання").

ДІТИ З УКРАЇНИ: Святий Отче Миколаю, відповіж, Тебе благаєм: де та воля забарилась, що за неї Україна билась — муж-

ньо билась і тепер ще б'ється, безбожному ворогові не дається?

1 ХЛОПЕЦЬ: Коли буде можна наших сестер-братчиків вітати, запросити їх із світу широкого, з вигнання далекого до рідної хати?

1 ДІВЧИНКА: Коли буде можна вільно в рідній школі вчитись, в рідній церкві вільно Богові молитись?

2 ХЛОПЕЦЬ: І рости на славу татові і мамі, рідному народові і землі коханій?

ХЛОПЦІ: Дай, святий Дідусю, мужність нам і силу від ворога відстояти нашу землю милу і в спокої-щасті працювати-жити, Пресвятій Марії й Богові служити.

ДІВЧАТА: Молимося-просим, Всемогутній Боже, з батьківщини нашої скинь ярмо вороже, визволи міста і села, гори і долини, звесели твій вірний нарід, нарід України. (Світло рефлектора передається на постать св. Миколая, що сіяючи на тлі темної сцени, звертається до залі).

СВ. МИКОЛАЙ: Прийде день такий напевно, діти, що і в Україні сонечко засвітить, що і в Україні ворога не стане. Нарід поламає пута і кайдани, ворогів прогонить з прадіднього поля, і у Київ та у Львів

завітає воля. І по всьому світі будуть скрізь радіти українські люди, українські діти, ті що в Україні й ті на чужині, що не спали, помагали рідній стороні. Бо щоб заслужити тої нагороди, щоб здобути щастя волі і свободи, заслужити в Бога ласки й допомоги, треба працювати, діти, без знемоги. Тож, трудіться, любі, завжди пильно вчіться і до рідної школи серцем все горніться, набирайтесь в світі розуму ясного та не забувайте рідного нічого: письмо українське радо все вивчайте, українську книжку пильно все читайте, в рідній своїй церкві Богові моліться, до звичаїв рідних предківських горніться. Хто чуже шанує й рідне широко любить, той пошани у чужих і в своїх не згубить, бо й Господь навчає рідне все любити, в вірності, у честі і по правді жити.

(Світло знов заливає сцену)

АНГЕЛИ (урочисто): Прийде день такий, що можна буде вісточку післати в рідний край між люди, коли буде можна їхати в гостину до бабусі-діда в вільну Україну, коли буде можна в Україні жити, Богові і батьківщині вірно послужити.

СВ. МИКОЛАЙ: А ви, маленькі хлопчики й дівчатка, шануйте й слухайте матусю й татка, бо тато-мама знають все, що треба, та й Бог на вас все дивиться із неба. Любіть сестричок-братчиків своїх і знайте, що незгода — то великий гріх. Молитви рідної охоче завжди вчіться, щоранку й вечора ви Богові молитесь за маму і за тата, за свою родину, і за далеку рідну Україну. Мов ангелики тії, будьте, діти, то буде вами завжди Бог радіти і буде вас з небес благословляти Ісусикова Мама, Божа Мати.

І вам, батьки, я Божий наказ передаю: по-Божому навчайте надію всю свою, дітей своїх і молодь, наслідників своїх, до Правди і до слави провадьте завжди їх. Прийміть найкращий дар, який я дати вмію: довір'я в Божу поміч і надію. Хто бореться, поборе, а хто старается, здобуде. Хай з вами Божа ласка завжди буде! (До ангелів) Пора, дітки, дарунки роздавати! (Сідає на престолі, що його підносять ангели).

(Коли АНГЕЛИ підсувають коші на перед сцени, вбігає задиханий ЧОРТИК з в'язанкою різок).

ЧОРТИК: Задовго я сидів в печі і грівся на вогні. Чи не спізнився я сюди? Е, бачу, що ще ні! (Показує на різки): Чи ці дарунки роздавати дозволите й мені? (До залі): До мене, всі збиточники, усі до мене враз! Заслуженим даруночком (вимахує різкою) я привітаю вас. Івась учитись не хотів, книжок він не читав, зі школи зі суботньої Миронко утівав. Мартусенька матусеньки не слухала, ой ні! — а Оля чорним вугликом писала по стіні. До мене, всі збиточники, усі до мене враз! Я різочку хорошу дам та ще і цмокну вас.

АНГЕЛИ: Підходьте, чемні діточки, кого покличем з вас — дарунків повні кошики, почнім у добрий час.

(Починається роздача подарунків)

Пояснення: На сцені видно лише передню частину авта, тому його макету легко зробити з дощечок і грубого паперу. Появу дітей з України найлегше влаштувати тим способом, що виконавці стоять на замаскованім підвищенні за невеликою заслоною, яка в потрібний момент розсувається.